

Torbjörn Björlund i samspråk med René Gonzalez och från vänster Olga Salanueva, Renes fru, Eric L. Almeida Fernández, företrädare för Kubanska Filmfestivalen, Yuya Bris Cabreras samt i mitten Jeannette Escanilla.

Rapport från en första resa

Från min synvinkel

Torbjörn Björlund

I juli gjorde jag min första resa till Kuba. Det var en mycket intressant erfarenhet. Sina förutfattade meningar fick man genast orsak att ändra på. Kuba är ett vackert land men mer komplicerat än man kan se utifrån.

Kuba har många problem. En blockad från omvärlden, styrd av USA, som pågått i över 50 år och en delvis stelnad statsapparat försvårar kampen mot fattigdom. Samarbetet med länder i Syd mildrar blockadens verkningar, men det räcker inte. De egna problemen, som innehållit en del övertramp när det gäller yttrandefrihet, tryckfrihet och en del arresteringar av oliktankande som man kan vara kritisk mot, måste man hitta lösningar på själva. Problemen beror inte bara på blockaden, det är de flesta kubaner medvetna om. Lösningar är på väg men kan ta tid att genomföra. Skulle blockaden hävas är jag övertygad om att det också skulle gå snabbare.

Jag reste med delar av min familj. Vi bodde fyra veckor i en kubansk familj. Det kan jag rekommendera, det blir en väldigt nära kontakt med "de vanliga kubanerna" och en ovärderlig inblick i vardagen. Familjen var ett ungt par med en liten son. De öppnade sitt hem på vid gavel och det blev några tårar när vi skulle åka hem.

När vi anlände till Havanna åkte vi från flygplatsen i en taxi från 1929 (!). Också symptomatiskt, kubanerna är väldigt rädda om sina bilar och har svårt att hitta reservdelar. Många bilar är från 1950 -60-talen, gamla amerikanare. Väl bibehållna utifrån men oftast utrustade med dieselmotor eller någon rysk Lada-motor.

Vi bodde en kvarts promenadväg från Gamla Havanna, naturligtvis intressant både historiskt och på andra sätt. En fördel är att det finns flera hotell i centrum som har wi-fi. Annars är tillgången till Internet begränsad. Vi besökte också de platser man "måste" besöka: Plaza de la Revolución, Malecón, Floridita (Hemingways favorithak), Che Guevarahuset, Morro och Cabaña (fästningar vid hamnen) m.fl. platser. Och naturligtvis alla fina stränder. Det finns väldigt mycket att ta vara på och turismen ökar. Förståeligt med tanke på sol och bad och avslappning, men också när det gäller det historiska arvet.

Palestinas, Venezuelas & Sveriges ambassadörer

Några "officiella" möten blev det naturligtvis också. Förutom svenska ambassadören, vilket var givande, så träffade vi Palestinas ambassadör och Venezuelas ambassadör. Båda länderna har ju speciella relationer till Kuba och kunde ge en bild av hur de uppfattar hur Kuba utvecklas. De har mycket stor respekt för kubanerna som stått emot en blockad så länge och ändå lyckas hålla i sin samhällsutveckling samtidigt som de solidariserar sig med de fattiga, utsatta och orättvist behandlade i resten av världen.

Politiskt försökte vi utforska åt vilket håll landet

går. Många kubaner, både de vanliga medborgarna och politiker i toppskiktet, uttryckte önskan om mer öppenhet och en demokratisk förändring. Svårigheten ligger i att förändra "byråkratin" enligt flera av de vi pratade med. Tycker mig känna igen det resonemanget. Många kubaner har uppfattningen att alla i andra länder har det bättre. Men i takt med att fler kubaner återvänder hem efter att ha varit utomlands länge, så ändras också bilden. De flesta kallar sig socialister men lockas också av överflöd och tekniska prylar som de tror alla i utlandet har. Knepet är nog att ändra på de "dåliga" sakerna men behålla de bra. Bostad, mat, el och gas m.m. kostar väldigt lite. Sådant som ger alla en chans att klara vardagslivet bra. Kuba har troligen också världens mest utbildade och hälsosamma fattiga befolkning. Det är kanske det enda landet i världen som garanterar sina medborgare mat för dagen.

Med de förutsättningar Kuba har så borde framtiden vara ljus. Släpper USA blockaden kommer utvecklingen att gå snabbt. Mina enda farhågor är att de inte lyckas bevara de socialistiska framstegen de gjort utan glider iväg in i nyliberalismens dimma.

Möte med René Gonzalez, en av De 5

En höjdpunkt var att träffa både René Gonzalez, en av "De 5 kubanerna", och anhängare till honom. Det handlar om de 5 kubaner som 1998 fängslades anklagade och dömdes för spioneri i en farsartad, riggad rättegång. René fick 15 år och har precis blivit frisläppt. Alla hans kamrater fick längre straff, som mest 2 livstider + ett antal år (!)

Bakgrunden är det stora antal attacker som genomfördes mot Kuba på 1990-talet. Exilkubanska terroristgrupper i Miami organiserade såväl överflygningar och provokationer som rena terrordåd på kubansk mark, bl.a. flera bombattentat i Havanna. Vid ett tillfälle dömdes en italiensk turist. De var dessutom öppna med att de hade för avsikt att mörda Fidel Castro och skapa kaos på Kuba för att ändra medborgarnas inställning till samhällsskicket.

Det var för att avslöja dessa grupper som 5 unga kubaner tog sig in i nätverken i Miami och samlade bevis som skulle överlämnas till FBI så att de skulle kunna stoppa terrorismen. Bevisen överlämnades men genom att Miami-kubanerna hade stöd av högt uppsatta personer och underrättelseorganisationer vändes anklagelserna mot De 5. Dokumenten visar hur rättslösa de var. Det är som på Guantanamo men flera år tidigare. Inga som helst bevis på spioneri finns, ändå dömdes de för det. USA:s rättsröta i ett nötskal. Sedan dess har kampen pågått för att rentvå De 5.

René berättade om sina erfarenheter och kampen för upprättelse. En mycket stark upplevelse och en mycket stark man med ett rättspatos och en kärlek till sitt land som går utöver det mesta. Han åker just nu runt på ön och träffar medborgare och tackar för stödet De 5 får.

- Jag blir aldrig en fri man så länge Antonio, Fernando, Ramón och Gerardo inte frigges, för detta behövs mer än någonsin den internationella solidariteten för De 5, så avslutade René vårt samtal och vinkade adjö. Vi lyckades filma en kort intervju som vi tänker sprida så småningom.

Sammanfattningsvis kan man säga att Kuba gav mersmak. Jag tänker åka dit fler gånger!

